

INATSISARTUT

Ilanngussaq Bilag |

Naalakkersuisoq for Børn, Unge og Familier
ian@nanoq.gl

Dato: 30-03-2022
J.nr.: 01.33.03-00150

Vedrørende Lovudvalgets behandling af FM2022/159 om tiltrædelse af Istanbulkonventionen

I forbindelse med punktet skal udvalget anmode Naalakkersuisut om at besvare følgende:

1. Naalakkersuisut bedes om at forholde sig konkret til hvilke dele af Istanbulkonventionen Grønland ikke opfylder på det nuværende tidspunkt.
2. I forlængelse af dette, bedes Naalakkersuisut om at forholde sig til hvilke konkrete tiltag Naalakkersuisut vil iværksætte for at sikre at en fremtidig efterlevelse af konventionen.
3. Anser Naalakkersuisut at det nuværende tilbud om krisecenter er tilstrækkeligt til at efterleve konventionen?
4. Anser Naalakkersuisut at det nuværende tilbud om telefonrådgivning er tilstrækkeligt til at efterleve konventionen?

Med venlig hilsen

Harald Bianco

Formand for Lovudvalget

Lovudvalget, Inatsisartut

Ilanngussaqaq Bilag 2

12-04-2022
Sags nr. 2022 - 1151
Akt. id. 19738081

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanaoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Vedr. Lovudvalgets behandling af FM 2022/159 om tiltrædelse af Istanbulkonventionen

Til Lovudvalget.

Tak for Jeres spørgsmål til FM 2022/159.

Spørgsmålene er gengivet nedenfor efterfulgt af en besvarelse.

1. Naalakkersuisut bedes om at forholde sig konkret til hvilke dele af Istanbulkonventionen Grønland ikke opfylder på nuværende tidspunkt.

Istanbulkonventionen spænder bredt og indeholder både en række tydelige, konkrete artikler og nogle brede artikler, der forpligter til en politisk prioritering frem for en konkret handling.

Af konkrete artikler kan som eksempel nævnes artikel 33 om psykisk vold, artikel 41 om medvirken og forsøg, artikel 42 om uacceptabel retfærdiggørelse af kriminalitet, herunder kriminalitet der begås under henvisning til såkaldt "ære" og artikel 44 om jurisdiktion (straffemyndighed).

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at Grønland efterlever de fleste af konventionens konkrete artikler. Der er dog artikler, som Grønland på nuværende tidspunkt ikke efterlever fuldt ud. Dette drejer sig blandt andet om artikel 33 om kriminalisering af psykisk vold og artikel 36 om seksuel vold, der bygger på en samtykkebaseret forståelse af seksuel vold og voldtægt. Naalakkersuisut har i 2021 anmodet Justitsministeriet om at indføre en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse i kriminalloven, ligesom Naalakkersuisut har anmodet Justitsministeriet om at kriminalisere psykisk vold.

Udlændingeområdet ikke er hjemtaget, og sager om asyl behandles af danske myndigheder. Derfor kan Grønland ikke selvstændigt efterleve artiklerne 59-61, som forpligter til at beskytte kvinder, som søger asyl.

Lovudvalget var til møde i Departementet for Børn, Unge og Familier onsdag den 23. marts 2022. På mødet omtalte Departementet et notat vedrørende Grønlands efterlevelse af Istanbulkonventionen. Notatet er vedhæftet.

I notatet gennemgås Istanbulkonventionens enkelte artikler med en beskrivelse af, i hvilket omfang Grønland efterlever konventionen. For en detaljeret beskrivelse af Grønlands efterlevelse af Istanbulkonventionen henvises til notatet.

Naalakkersuisut bemærker hertil, at en fuldstændig efterlevelse af konventionen ikke er forudsat for at tiltræde konventionen. Istanbulkonventionen skal ses som en vision, Naalakkersuisut vil tilstræbe at efterleve over tid.

2. I forlængelse af dette, bedes Naalakkersuisut om at forholde sig til hvilke konkrete tiltag Naalakkersuisut vil iværksætte for at sikre at en fremtidig efterlevelse af konventionen.

Naalakkersuisut er for tiden i gang med at udarbejde en national handlingsplan mod vold i nære relationer. Handlingsplanen skal sikre, at Naalakkersuisut arbejder målrettet og langsigtet med at forebygge vold i nære relationer, og vil indeholde initiativer rettet mod bl.a. fysisk og psykisk vold og andre former for krænkende adfærd. Herudover skal handlingsplanen indeholde en implementeringsplan for de initiativer, der forventes igangsat på baggrund af handlingsplanen. Der henvises herudover til besvarelsen af spørgsmål 1 samt ovennævnte notat.

3. Anser Naalakkersuisut at det nuværende tilbud om krisecenter er tilstrækkeligt til at efterleve konventionen?

Istanbulkonventionen stiller ikke krav om, hvor mange krisecentre, der skal være. I Grønland har vi 9 krisecentre fordelt i landet. I forhold til, hvor mange indbyggere der er i Grønland, er 9 krisecentre et forholdsvist stort antal. Geografien og de store distancer kan imidlertid gøre det vanskeligt at have tilbud om krisecentre i alle de små samfund på kysterne, men det er Naalakkersuisuts vurdering, at Istanbulkonventionen er efterlevet på dette punkt.

4. Anser Naalakkersuisut at det nuværende tilbud om telefonrådgivning er tilstrækkeligt til at efterleve konventionen?

Naalakkersuisuts telefonrådgivning Tusaannga har netop udvidet sine åbningstider, så det er endnu lettere for borgere at komme i kontakt med en rådgiver, der kan lytte og hjælpe. Derudover er det altid muligt, døgnet rundt, at kontakte politiet for støtte i tilfælde af vold. Som noget særligt har Grønland tilmed telefonrådgivning for voldsudøvere, Alliaq, der hjælper med forebyggelse af vold. Det er dermed Naalakkersuisuts opfattelse, at Grønland også på dette punkt lever op til Istanbulkonventionen.

Med venlig hilsen

Mimi Karlsen

Notat

31-01-2022
Sags nr. 2022 - 442
Akt. id. 18955402

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Bemærkninger til Istanbulkonventionens artikler med henblik på at afklare Grønlands efterlevelse af disse

Baggrund

Ved FM2022 stilles beslutningsforslag om, at Grønland skal tiltræde Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen). Dette sker som implementering af Inatsisartutbeslutning EM 2021/146.

Kapitel I – Formål, definitioner, ligestilling og ikke-diskrimination, generelle forpligtelser

Artikel 1 – Konventionens formål: Bestemmelsen er en programerklæring og forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 2 – Konventionens anvendelsesområde: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 3 – Definitioner: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 4 – Grundlæggende rettigheder, ligestilling og ikke-diskrimination: Naalakkersuisut arbejder generelt ud fra, at der skal være ligestilling mellem mænd og kvinder. Inatsisartut vedtog i 2013 Inatsisartutlov om ligestilling af mænd og kvinder, som gør det forbudt at forskelsbehandle på baggrund af køn eller udsætte en person for chikane eller sexchikane. Herudover har Naalakkersuisut et politisk uafhængigt ligestillingsråd, som arbejder for at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder. Forebyggelse og bekæmpelse af vold er ét af Naalakkersuisuts største visioner.

Artikel 5 – Staternes forpligtelse og rettidig omhu: Vold er kriminaliseret i kriminallovens kapitel 19 (§ 88 – vold), som løbende forbedres.

Artikel 6 – Politikker der tager hensyn til kønnenes forskellighed: Ingen konkrete tiltag.

Kapitel II – Integrerede politikker og dataindsamling

Artikel 7 – Omfattende og koordinerende politikker: Departementet for Børn, Unge og Familier er ved at udarbejde en national handlingsplan mod vold i nære relationer. Derudover har Socialstyrelsen det anonyme tilbud "Alliaq" til borgere, der udøver vold. Gennem psykologsamtaler kan voldsmænd hjælpes til at ændre deres adfærd.

Artikel 8 – Økonomiske ressourcer: Der afsættes hvert år beløb på finansloven. På Socialstyrelsens konto 30.01.02 er afsat midler til at etablere en voldsofferrådgivning i henhold til Naalakkersuisuts strategi og handlingsplan mod overgreb. På konto 30.01.03 er afsat midler til kurser i den sociale sektor, herunder

ansatte på væresteder, krisecentre og familiecentre. Der holdes blandt andet kurser i familierådslagning. På 30.10.45 afsættes midler til Landsdækkende krise- og behandlingscenter for voldsramte kvinder med børn, samt midler til rejseholdet, som tilbyder terapeutisk behandling for børn og voksne, der har været udsat for overgreb. På 30.10.48 er afsat midler til Killiliisa og forebyggende socialfaglige indsatser mod vold, herunder Alliaq. Midler til finansiering af justitsområdet afholdes af den danske stat. Naalakkersuisut arbejder nu på en strategi mod vold. Denne vil også fremgå af finansloven.

Artikel 9 – Ikke-statslige organisationer og civilsamfundet: Grønlands Råd for Menneskerettigheder er som politisk uafhængigt organ til sikring og vejledning omkring menneskerettigheder i Grønland. Rådet er fastsat efter Inatsisartutlov nr. 20 af 27. november 2018 om Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Herudover hjælper Ligestillingsrådet med at bekæmpe diskrimination af kvinder og mænd. Tilsvarende kan nævnes PiSiu – Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd, der arbejder for at forebygge kriminalitet i Grønland.

Artikel 10 – Koordinerende organ: Ansvar ligger hos Departementet for Børn, Unge og Familier.

Artikel 11 – Dataindsamling og forskning: Der indsamles løbende data af de relevante myndigheder på social- og justitsområdet, ligesom der kontinuerligt arbejdes på en forbedring af dataindsamlingen.

Kapitel III – Forebyggelse

Artikel 12 – Generelle forpligtelser: Departementet for Børn, Unge og Familier udøver en stor del af arbejdet.

Artikel 13 – Bevidstgørelse: Både politiet og Naalakkersuisut arbejder for bevidstgørelse i samfundet af forhold som overgreb og vold i hjemmet. De seneste år og fremadrettet har Naalakkersuisut fokus på at fremme bevidstheden, særligt over for børn, om, at visse handlinger ikke er noget, man skal acceptere at blive udsat for. Samtidig er der fokus på at hjælpe ofre med at stå frem.

Artikel 14 – Undervisning: Af Inatsisartutlov nr. 16 af 3. december 2012 om pædagogisk udviklende tilbud til børn i førskolealderen fremgår, at formålet med dagtilbud bl.a. er at "forberede barnet til et ansvarligt liv i et frit samfund i en ånd af forståelse, fred, tolerance, ligestilling af kønnene og venskab mellem alle folk...". Faget "Personlig Udvikling", som er obligatorisk fra 1. – 10. klasse, behandler blandt andet ligestilling mellem kvinder og mænd, gensidig respekt, ikke-voldelig løsning af konflikter mellem mennesker og retten til personlig integritet, hvilket konkret fremgår af læringsmålene for hhv. yngstetrin, mellemtrin og ældstetrinnet. Derudover har Grønlands Idrætsforbund fastsat etiske værdier og principper om gensidig respekt, ikke-voldelig løsning af konflikter og forebyggelse af seksuelle overgreb mod børn og unge.

Artikel 15 – Uddannelse af fagfolk: Som led i Uddannelsesindsatsen inden for det sociale område udbydes efteruddannelser, familiekonsulentuddannelsen og psykoterapeutuddannelsen som led i opsporende, forebyggende og terapeutisk arbejde i forbindelse med vold i hjemmet og vold i nære relationer. Uddannelserne er målrettet fagfolk som i forvejen har en socialfaglig, pædagogisk eller sundhedsfaglig uddannelse. Ligeledes undervises der på socialrådgiver, lærer- og pædagoguddannelser i menneskerettigheder, køn, kulturelle og sociale aspekter. Herudover afholder socialstyrelsen løbende kurser for ansatte i den sociale sektor i blandt andet familierådslagning.

Artikel 16 – Forebyggende intervention og behandlingsprogrammer: Alliaq henvender sig til voldsudøvere. Gennem psykologsamtaler støttes voldsudøveren i at lære at ændre sin adfærd og kontrollere sit temperament. Herudover blev der i 2021 lagt en plan for reetablering af det kognitivt baserede

adfærds-korrigerende program, MUMIK, der har været udført på anstalterne. MUMIK har haft udfordringer med manglende instruktører, men der er nu lagt en plan for uddannelse af flere instruktører.

Artikel 17 – Inddragelse af den private sektor og medierne: I Inatsisartutlov nr. 7 af 8. juni om radio- og tv-virksomhed fastsættes i formålsbestemmelsen, at der ikke må sendes indhold der tilskynder til had, race, køn, religion, etnicitet, nationalitet, politisk overbevisning eller seksuel observans. Principperne gælder ligeledes for oplysnings- og holdningsbearbejdende kampagner.

Kapitel IV – Beskyttelse og støtte

Artikel 18 – Generelle forpligtelser: Der eksisterer en række samarbejdstiltag imellem politiet og de sociale myndigheder, herunder kommunerne. Herudover findes PiSiu (Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd). Tiltagene til støtte for ofre er ikke afhængige af ofrets villighed til at foretage politianmeldelse eller at vidne mod en gerningsmand.

Artikel 19 – Information: På EM2021 godkendte Inatsisartut en "offerpakke", der blandt andet giver en øget informationsforpligtelse til ofre i forbindelse med retssagens gang og ved gerningsmandens løsladelse eller udgang. Herudover har politiet efter retsplejeloven pligt til at vejlede om muligheden for en bisidder, der kan give støtte til den forurettede under sagen, og politiet udgiver i forbindelse med afhøring eller efter forespørgsel en peje om erstatning til ofre for forbrydelser.

Artikel 20 – Generelle støttetilbud: Borgere kan kontakte sundvæsenet telefonisk 24 timer i døgnet alle ugens dage. Derudover er der adgang til den gratis retshjælp Ikiu, der yder hjælp til alle borgere i Grønland.

Artikel 21 – Bistand til individuelle/kollektive klager: Det sociale ankenævn er administrativ klageinstans inden for det sociale område. Den godkendte "offerpakke" fra EM2021 (beskrevet under artikel 19) indeholder bestemmelser om vejledning til ofre i forbindelse med sagens gang, ligesom en bisidder kan støtte ofret under sagen ved retten.

Artikel 22 – Særlige støttetilbud: Der findes familiecentre rundt omkring i landet og den gratis telefonrådgivning Tussaanga kan altid kontaktes.

Artikel 23 – Krisecentre: Det landsdækkende krise- og behandlingscenter Illernit i Qeqertasuaq tilbyder professionel behandling og støtte til voldsramte kvinder og deres børn i op til et års varighed. Henvielse til Illernit sker via kommunen.

Artikel 24 – Telefonrådgivning: Tusaannga er et anonymt og gratis tilbud til børn og voksne, hvor man kan henvende sig om hjælp og snak om alle problemer, man måtte have.

Artikel 25 – Støtte til ofre for seksuel vold: Killiliisa - Lad os sætte grænser. Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb 2018-2022. Strategien har til formål at reducere antallet af seksuelle overgreb og at sikre den bedst mulige hjælp og støtte til ofre for seksuelle overgreb. Derudover rekvirerer politiet retsmedicinske undersøgelser i forbindelse med sager om voldtægt eller seksuel vold.

Artikel 26 – Beskyttelse af og støtte til børn, der har været vidner: Arbejdet ligger i Departementet for Børn, Unge og Familier.

I 2014 blev det muligt at videoafhøre børn, som vidner i en kriminalsag. Barnet skånes derved for at vidne i retslokalet. Initiativ 12 i Grønlandsk-dansk tværgående arbejde om styrket indsats for udsatte børn og unge i

Grønland omhandler oprettelse af en dedikeret enhed i politiet, som skal håndtere børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb.

Artikel 27 – Anmeldelse: Grønlands Politi har oplysningskampagner med det formål at opfordre borgere til at anmelde forbrydelser, herunder volds- og seksualforbrydelser. Derudover har de kampagner der skal rådgive folk, der arbejder med børn, i, hvordan de kan opdage, om et barn har været udsat eller vidne til vold eller seksuelle overgreb, og hvordan den voksne skal håndtere og anmelde dette.

Artikel 28 – Anmeldelse fra fagfolk: Tavshedspligten viger for underretningspligten. Det fremgår flere steder direkte af lovgivningen.

Kapitel V – Materiel ret

Artikel 29 – Civilretlige søgsmål og retsmidler: Ofre har efter retsplejelovens § 336 adgang til at føre deres civilretlige krav under kriminalsagen. Herudover er der ifølge retsplejelovens § 210 adgang til at anlægge søgsmål imod Grønlands Selvstyre eller den danske stat ved myndighedernes fysiske kontor.

Artikel 30 – Erstatning: I henhold til retsplejelovens § 334 kan retten under kriminalsagen tilkende ofret erstatning hos gerningsmanden for den skade, der er forvoldt ved forbrydelsen. Hvis ofret anmoder om det, skal politiet gøre kravet gældende under sagen.

Artikel 31 – Forældremyndighed, samkvemsret og sikkerhed: Det spiller afgørende ind på en sag om bevilling af fri proces til en påstand om forældremyndighed eller en påstand om samvær (eller bopæl), hvis det af ansøgningssagen fremgår, at offeret eller barnet er truet af voldshandlinger eller lignende.

Artikel 32 – Civilretlige konsekvenser af tvangsægteskaber: Regler om indgåelse af ægteskab er ikke hjemtaget, men ansvaret for koordinering med Rigsmyndighederne ligger hos Departementet for Børn, Unge og Familier. Efter Anordning om Lov om ægteskabets indgåelse og opløsning kan et ægteskab omstødes, hvis en af ægtefællerne blev tvunget til at indgå ægteskabet. Kriminallovens § 91 omfatter straf for at tvinge nogen til at gøre noget mod deres vilje, herunder indgå ægteskab.

Artikel 33 – Psykisk vold: Det danske Justitsministerium er anmodet om at indføre en specifik bestemmelse i den grønlandske kriminallov vedr. psykisk vold. I mellemtiden kan psykisk vold omfattes af kriminallovens § 88 om vold, § 91 om ulovlig tvang eller § 98 om trusler.

Artikel 34 – Systematisk forfølgelse (stalking): Systematisk forfølgelse vil kunne omfattes af kriminallovens § 98 om trusler og der kan idømmes foranstaltninger efter kriminalloven ved overtrædelse af tilhold udstedt efter lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning m.m.

Artikel 35 – Fysisk vold: Vold er kriminaliseret efter kriminallovens § 88.

Artikel 36 – Seksuel vold, herunder voldtægt: Voldtægt er kriminaliseret efter kriminallovens § 77. Det danske Justitsministerium er i 2021 anmodet om at indføre en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse i den grønlandske kriminallov

Artikel 37 – Tvangsægteskaber: Ikke kriminaliseret i den grønlandske lovgivning. (Se artikel 32)

Artikel 38 – Skamfering af de kvindelige kønsdele: Artiklen er omfattet af kriminallovens § 88 om vold. En specifik bestemmelse der kriminaliserer gerningerne findes ikke.

Artikel 39 – Tvangsabort og –sterilisation: At foretage abort på en kvinde uden samtykke vil i realiteten være vold omfattet af kriminallovens § 88. I sundhedsvæsenets foretages aborter og kirurgiske indgreb altid med patientens samtykke, medmindre der er tale om en akut tilstand, hvor patienten ikke er i stand til at samtykke, og øjeblikkelig behandling er nødvendig for patientens overlevelse eller er afgørende for en behandling. Dette vil yderst sjældent omfatte abort. I tilfælde, hvor en kvinde ikke kan give et samtykke til abort på grund af sindssygdom eller lignende, kan et særligt nedsat samråd træffe beslutning efter indstilling fra en særligt beskikket værge. Sterilisation af umyndige, sindssyge, udviklingshæmmede eller lignende kan kun ske efter tilladelse fra et enigt samråd, efter indstilling fra kvinden og hendes forældremyndighedsindehaver eller værge

Artikel 40 – Seksuel chikane: Ikke direkte omfattet af kriminalloven, men er forbudt i medfør af ligestillingsloven. Den enkelte arbejdsplads mv. kan have interne politikker.

Artikel 41 – Medvirken og forsøg: Kriminallovens § 13 kriminaliserer medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd. Kriminallovens § 12 kriminaliserer handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse.

Artikel 42 – Uacceptabel retfærdiggørelse af kriminalitet, herunder kriminalitet der begås under henvisning til såkaldt "ære": Der findes ikke en bestemmelse i kriminalloven, hvorefter det er en formildende omstændighed, eller hvor en handling kan retfærdiggøres under henvisning til kultur, sædvane, religion, tradition eller "ære".

Artikel 43 – Status som strafbar handling: De voldshandlinger, der er omfattet af konventionen, er strafbare i kriminalloven, uanset hvilket forhold, der eksisterer imellem offer og gerningsmand. I 2019 blev voldtægtsbestemmelsen i kriminalloven ændret, så det i dag er strafbart at have samleje med en, der ikke er i stand til at sige fra, uanset om offer og gerningsmand er gift eller ej.

Artikel 44 – Jurisdiktion (straffemyndighed): Reglerne om jurisdiktion findes i kriminallovens § 4, som svarer til de betingelser, der oplystes i artiklen.

Artikel 45 – Sanktioner og foranstaltninger: I kriminallovens § 147 er der en foranstaltningsramme på anstaltsanbringelse på op til 10 år. Den gælder for alle overtrædelser af kriminalloven. I 2021 blev forældreansvarsloven ændret, således at Retten og Rigsombuddet er forpligtet til at have fokus på barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden fare, når de træffer afgørelser. Samtidig blev det indført, at hvis en forælder slår den anden forælder ihjel, vil forælderen ikke automatisk få forældremyndigheden over barnet. Det vil i så fald være op til retten at afgøre ud fra barnets bedste.

Artikel 46 – Skærpende omstændigheder: Kriminalloven indeholder ingen specifikke bestemmelser om skærpende omstændigheder ved en overtrædelse. I § 121 fremgår det, at der ved valget og udmålingen af foranstaltning skal tages hensyn til 1) lovovertrædelsens grovhed, herunder samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, og 2) gerningsmandens personlige forhold, herunder hvad der skønnes nødvendigt for at afholde den pågældende fra yderligere lovovertrædelser.

Artikel 47 – Domme afsagt af en anden part: Der er ikke nogen specifikke regler om gentagelsesvirkning af domme fra andre stater, men det forudsættes, at det vil have samme gentagelsesvirkning som for domme afsagt i Grønland.

Artikel 48 – Forbud mod obligatorisk alternativ konfliktløsning eller domfældelse: Der er ikke regler om konfliktløsning i Grønland i dag, og hvis de indføres, vil man være opmærksom på, at det skal baseres på frivillighed.

Kapitel VI – Efterforskning, retsforfølgning, retspleje og beskyttelsesforanstaltninger

Artikel 49 – Generelle forpligtelser: Sager om vold prioriteres højt af såvel politi som domstole. Det er ikke lovfæstet, men en del af de internt fastsatte målsætninger for sagsbehandlingstider.

Artikel 50 – Omgående reaktion, forebyggelse og beskyttelse: Forebyggelse og bekæmpelse af vold er af høj prioritet ved alle myndigheder.

Artikel 51 – Risikovurdering og risikostyring: Der vil i den nære fremtid vil ske en anordning af den danske politilov, idet Inatsisartut på EM2021/133 tilsluttede sig det fremlagte anordningsudkast. Anordningen tilsigter i det væsentlige at videreføre og præcisere gældende ret vedrørende muligheden for indgreb over for borgerne, der i dag er fastsat i Retsplejelov for Grønland. Heri vil det samtidigt tydeligt fremgå, at politiet skal foretage en afvejning af risiko og proportionalitet. Herudover opstilles tydelige betingelser for politiets beføjelser.

Artikel 52 – Øjeblikkelig bortvisning: Ifølge § 8 i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning er politiet tillagt beføjelser til at bortvise en gerningsmand til vold i hjemmet fra ofrets bopæl.

Artikel 53 – Afgørelser om tilhold eller beskyttelse: Ifølge § 1 i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning er politiet tillagt beføjelser til at give en person tilhold ved at forbyrde pågældende at opsøge en anden ved personlig, mundtlig eller skriftlig henvendelse. Overtrædelse af afgørelser truffet i medfør af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning kan ifølge lovens § 21 medføre foranstaltninger efter kriminalloven.

Artikel 54 – Efterforskning og bevismateriale: Det følger af retsplejelovens § 157, at bevisførelse om et vidnes almindelige troværdighed kun må foregå på den måde og i den udstrækning, som retten bestemmer. Spørgsmål om, hvorvidt vidnet er tiltalt eller tidligere straffet, stilles og besvares skriftligt. Kun retten og parterne får oplyst svaret. Stk. 2. Stk. 1, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse med hensyn til bevisførelse om den forurettedes tidligere seksuelle adfærd i sager om overtrædelse af kriminallovens § 77 og § 79, jf. § 77. En sådan bevisførelse kan kun tillades, hvis den skønnes at være af væsentlig betydning for sagen.

Artikel 55 – Retsforfølgning ex parte (uden varsel) og ex officio (på eget initiativ): Det følger af retsplejelovens § 338, at politiet efter anmeldelse eller af egen drift indleder efterforskning, når der er rimelig formodning om, at der er begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale. Se tidligere vedrørende politiets vejledning om bistand til ofre under hele straffesagen.

Artikel 56 – Beskyttelsesforanstaltninger: Inatsisartut godkendte på EM2021 en ændring af retsplejeloven, hvorved der indføres en række bestemmelser svarende til bestemmelserne i den danske retsplejelov med

forbedring af ofres retstilling, som beskrevet i artiklen. Lovpakken forventes snarest at blive vedtaget af Folketinget.

Artikel 57 – Retshjælp: Det fremgår af retsplejelovens § 84, at advokater med kontor i Grønland, der er antaget som beneficerede, skal yde retshjælp til personer, der opfylder særlige økonomiske betingelser. Advokater, der ikke er beneficerede, kan ved anmeldelse til den myndighed, som justitsministeren bestemmer, påtage sig en tilsvarende forpligtelse. Justitsministeren fastsætter regler om ydelse af retshjælp, herunder regler om omfanget af advokaternes forpligtelse, om, hvilke sagsområder retshjælpen skal omfatte, og om, hvem der skal være berettiget til retshjælp. Justitsministeren fastsætter regler om vederlag til advokater for ydelse af retshjælp og om tilskud af statskassen til betaling af vederlaget. Det kan bestemmes, at den, der søger retshjælp, selv skal betale en del af vederlaget. Justitsministeren kan af statskassen yde tilskud til andre retshjælpsordninger.

Der findes en retshjælp i Nuuk, Den Selvejende Retshjælpsinstitution IKIU, som er godkendt af Justitsministeriet, Civilstyrelsen og modtager tilskud efter § 84.

Artikel 58 – Forældelse: Der er kun egentlige forældelsesfrister i kriminalloven for bødesager (2 år), hvorimod det for andre overtrædelser gælder, at påtale ikke finder sted, når der er forløbet så lang tid, efter at en lovovertrædelse er begået, at forudsætningerne for at iværksætte foranstaltninger efter kriminalloven ikke længere skønnes at være til stede, jf. kriminallovens § 21.

Kapitel VII – Ind- og udvandring og asyl

Artikel 59 – Opholdsstatus: Området er ikke hjemtaget. Det er de danske myndigheder, der behandler asylansøgninger m.v.

Artikel 60 – Kønsbaserede asylansøgninger: Området er ikke hjemtaget. Det er de danske myndigheder, der behandler asylansøgninger m.v.

Artikel 61 – Non-refoulement (forbud mod tilbagesendelse): Området er ikke hjemtaget. Det er de danske myndigheder, der behandler asylansøgninger m.v.

Kapitel VIII – Internationalt samarbejde

Artikel 62 – Generelle principper: Mangler oplysninger – oplysninger kan evt. indhentes.

Artikel 63 – Foranstaltninger vedrørende personer i fare: Mangler oplysninger – oplysninger kan evt. indhentes.

Artikel 64 – Information: Mangler oplysninger – oplysninger kan evt. indhentes.

Artikel 65 – Databeskyttelse:

Kapitel IX – Overvågningsmekanisme

Artikel 66 – Ekspertgruppe for indsatsen mod vold mod kvinder og vold i hjemmet: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 67 – Komitéen af kontraherende parter: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 68 – Procedure: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 69 – Generelle henstillinger: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 70 – Inddragelse af parlamenterne i overvågningen:

Kapitel X – Forholdet til andre internationale instrumenter

Artikel 71 – Forholdet til andre internationale instrumenter:

Kapitel XI – Ændringer til konventionen

Artikel 72 – Ændringer: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Kapitel XII – Afsluttende bestemmelser

Artikel 73 – Konventionens virkning: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 74 – Konfliktløsning: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 75 – Undertegnelse og ikrafttræden: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 76 – Tiltrædelse af konventionen: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 77 – Geografisk anvendelsesområde: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 78 – Forbehold: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 79 – Gyldighed og revision af forbehold: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 80 – Opsigelse: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 81 – Meddelelser: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Eva Jørgensen

Bilag

1. Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen)

Notat

31-01-2022
Sags nr. 2022 - 442
Akt. id. 18955402

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Bemærkninger til Istanbulkonventionens artikler med henblik på at afklare Grønlands efterlevelse af disse

Baggrund

Ved FM2022 stilles beslutningsforslag om, at Grønland skal tiltræde Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen). Dette sker som implementering af Inatsisartutbeslutning EM 2021/146.

Kapitel I – Formål, definitioner, ligestilling og ikke-diskrimination, generelle forpligtelser

Artikel 1 – Konventionens formål: Bestemmelsen er en programerklæring og forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 2 – Konventionens anvendelsesområde: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 3 – Definitioner: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 4 – Grundlæggende rettigheder, ligestilling og ikke-diskrimination: Naalakkersuisut arbejder generelt ud fra, at der skal være ligestilling mellem mænd og kvinder. Inatsisartut vedtog i 2013 Inatsisartutlov om ligestilling af mænd og kvinder, som gør det forbudt at forskelsbehandle på baggrund af køn eller udsætte en person for chikane eller sexchikane. Herudover har Naalakkersuisut et politisk uafhængigt ligestillingsråd, som arbejder for at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder. Forebyggelse og bekæmpelse af vold er ét af Naalakkersuisuts største visioner.

Artikel 5 – Staternes forpligtelse og rettidig omhu: Vold er kriminaliseret i kriminallovens kapitel 19 (§ 88 – vold), som løbende forbedres.

Artikel 6 – Politikker der tager hensyn til kønnenes forskellighed: Ingen konkrete tiltag.

Kapitel II – Integrerede politikker og dataindsamling

Artikel 7 – Omfattende og koordinerende politikker: Departementet for Børn, Unge og Familier er ved at udarbejde en national handlingsplan mod vold i nære relationer. Derudover har Socialstyrelsen det anonyme tilbud "Alliaq" til borgere, der udøver vold. Gennem psykologsamtaler kan voldsmænd hjælpes til at ændre deres adfærd.

Artikel 8 – Økonomiske ressourcer: Der afsættes hvert år beløb på finansloven. På Socialstyrelsens konto 30.01.02 er afsat midler til at etablere en voldsofferrådgivning i henhold til Naalakkersuisuts strategi og handlingsplan mod overgreb. På konto 30.01.03 er afsat midler til kurser i den sociale sektor, herunder

ansatte på væresteder, krisecentre og familiecentre. Der holdes blandt andet kurser i familierådslagning. På 30.10.45 afsættes midler til Landsdækkende krise- og behandlingscenter for voldsramte kvinder med børn, samt midler til rejseholdet, som tilbyder terapeutisk behandling for børn og voksne, der har været udsat for overgreb. På 30.10.48 er afsat midler til Killiliisa og forebyggende socialfaglige indsatser mod vold, herunder Alliaq. Midler til finansiering af justitsområdet afholdes af den danske stat. Naalakkersuisut arbejder nu på en strategi mod vold. Denne vil også fremgå af finansloven.

Artikel 9 – Ikke-statslige organisationer og civilsamfundet: Grønlands Råd for Menneskerettigheder er som politisk uafhængigt organ til sikring og vejledning omkring menneskerettigheder i Grønland. Rådet er fastsat efter Inatsisartutlov nr. 20 af 27. november 2018 om Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Herudover hjælper Ligestillingsrådet med at bekæmpe diskrimination af kvinder og mænd. Tilsvarende kan nævnes PiSiu – Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd, der arbejder for at forebygge kriminalitet i Grønland.

Artikel 10 – Koordinerende organ: Ansvar ligger hos Departementet for Børn, Unge og Familier.

Artikel 11 – Dataindsamling og forskning: Der indsamles løbende data af de relevante myndigheder på social- og justitsområdet, ligesom der kontinuerligt arbejdes på en forbedring af dataindsamlingen.

Kapitel III – Forebyggelse

Artikel 12 – Generelle forpligtelser: Departementet for Børn, Unge og Familier udøver en stor del af arbejdet.

Artikel 13 – Bevidstgørelse: Både politiet og Naalakkersuisut arbejder for bevidstgørelse i samfundet af forhold som overgreb og vold i hjemmet. De seneste år og fremadrettet har Naalakkersuisut fokus på at fremme bevidstheden, særligt over for børn, om, at visse handlinger ikke er noget, man skal acceptere at blive udsat for. Samtidig er der fokus på at hjælpe ofre med at stå frem.

Artikel 14 – Undervisning: Af Inatsisartutlov nr. 16 af 3. december 2012 om pædagogisk udviklende tilbud til børn i førskolealderen fremgår, at formålet med dagtilbud bl.a. er at "forberede barnet til et ansvarligt liv i et frit samfund i en ånd af forståelse, fred, tolerance, ligestilling af kønnene og venskab mellem alle folk...". Faget "Personlig Udvikling", som er obligatorisk fra 1. – 10. klasse, behandler blandt andet ligestilling mellem kvinder og mænd, gensidig respekt, ikke-voldelig løsning af konflikter mellem mennesker og retten til personlig integritet, hvilket konkret fremgår af læringsmålene for hhv. yngstetrin, mellemtrin og ældstetrinnet. Derudover har Grønlands Idrætsforbund fastsat etiske værdier og principper om gensidig respekt, ikke-voldelig løsning af konflikter og forebyggelse af seksuelle overgreb mod børn og unge.

Artikel 15 – Uddannelse af fagfolk: Som led i Uddannelsesindsatsen inden for det sociale område udbydes efteruddannelser, familiekonsulentuddannelsen og psykoterapeutuddannelsen som led i opsporende, forebyggende og terapeutisk arbejde i forbindelse med vold i hjemmet og vold i nære relationer. Uddannelserne er målrettet fagfolk som i forvejen har en socialfaglig, pædagogisk eller sundhedsfaglig uddannelse. Ligeledes undervises der på socialrådgiver, lærer- og pædagoguddannelser i menneskerettigheder, køn, kulturelle og sociale aspekter. Herudover afholder socialstyrelsen løbende kurser for ansatte i den sociale sektor i blandt andet familierådslagning.

Artikel 16 – Forebyggende intervention og behandlingsprogrammer: Alliaq henvender sig til voldsudøvere. Gennem psykologsamtaler støttes voldsudøveren i at lære at ændre sin adfærd og kontrollere sit temperament. Herudover blev der i 2021 lagt en plan for reetablering af det kognitivt baserede

adfærds-korrigerende program, MUMIK, der har været udført på anstalterne. MUMIK har haft udfordringer med manglende instruktører, men der er nu lagt en plan for uddannelse af flere instruktører.

Artikel 17 – Inddragelse af den private sektor og medierne: I Inatsisartutlov nr. 7 af 8. juni om radio- og tv-virksomhed fastsættes i formålsbestemmelsen, at der ikke må sendes indhold der tilskynder til had, race, køn, religion, etnicitet, nationalitet, politisk overbevisning eller seksuel observans. Principperne gælder ligeledes for oplysnings- og holdningsbearbejdende kampagner.

Kapitel IV – Beskyttelse og støtte

Artikel 18 – Generelle forpligtelser: Der eksisterer en række samarbejdstiltag imellem politiet og de sociale myndigheder, herunder kommunerne. Herudover findes PiSiu (Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd). Tiltagene til støtte for ofre er ikke afhængige af ofrets villighed til at foretage politianmeldelse eller at vidne mod en gerningsmand.

Artikel 19 – Information: På EM2021 godkendte Inatsisartut en "offerpakke", der blandt andet giver en øget informationsforpligtelse til ofre i forbindelse med retssagens gang og ved gerningsmandens løsladelse eller udgang. Herudover har politiet efter retsplejeloven pligt til at vejlede om muligheden for en bisidder, der kan give støtte til den forurettede under sagen, og politiet udgiver i forbindelse med afhøring eller efter forespørgsel en pjese om erstatning til ofre for forbrydelser.

Artikel 20 – Generelle støttetilbud: Borgere kan kontakte sundvæsenet telefonisk 24 timer i døgnet alle ugens dage. Derudover er der adgang til den gratis retshjælp Ikiu, der yder hjælp til alle borgere i Grønland.

Artikel 21 – Bistand til individuelle/kollektive klager: Det sociale ankenævn er administrativ klageinstans inden for det sociale område. Den godkendte "offerpakke" fra EM2021 (beskrevet under artikel 19) indeholder bestemmelser om vejledning til ofre i forbindelse med sagens gang, ligesom en bisidder kan støtte ofret under sagen ved retten.

Artikel 22 – Særlige støttetilbud: Der findes familiecentre rundt omkring i landet og den gratis telefonrådgivning Tussaanga kan altid kontaktes.

Artikel 23 – Krisecentre: Det landsdækkende krise- og behandlingscenter Illernit i Qeqertasuaq tilbyder professionel behandling og støtte til voldsramte kvinder og deres børn i op til et års varighed. Henvielse til Illernit sker via kommunen.

Artikel 24 – Telefonrådgivning: Tusaannga er et anonymt og gratis tilbud til børn og voksne, hvor man kan henvende sig om hjælp og snak om alle problemer, man måtte have.

Artikel 25 – Støtte til ofre for seksuel vold: Killiliisa - Lad os sætte grænser. Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb 2018-2022. Strategien har til formål at reducere antallet af seksuelle overgreb og at sikre den bedst mulige hjælp og støtte til ofre for seksuelle overgreb. Derudover rekvirerer politiet retsmedicinske undersøgelser i forbindelse med sager om voldtægt eller seksuel vold.

Artikel 26 – Beskyttelse af og støtte til børn, der har været vidner: Arbejdet ligger i Departementet for Børn, Unge og Familier.

I 2014 blev det muligt at videoafhøre børn, som vidner i en kriminalsag. Barnet skånes derved for at vidne i retslokalet. Initiativ 12 i Grønlandsk-dansk tværgående arbejde om styrket indsats for udsatte børn og unge i

Grønland omhandler oprettelse af en dedikeret enhed i politiet, som skal håndtere børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb.

Artikel 27 – Anmeldelse: Grønlands Politi har oplysningskampagner med det formål at opfordre borgere til at anmelde forbrydelser, herunder volds- og seksualforbrydelser. Derudover har de kampagner der skal rådgive folk, der arbejder med børn, i, hvordan de kan opdage, om et barn har været udsat eller vidne til vold eller seksuelle overgreb, og hvordan den voksne skal håndtere og anmelde dette.

Artikel 28 – Anmeldelse fra fagfolk: Tavshedspligten viger for underretningspligten. Det fremgår flere steder direkte af lovgivningen.

Kapitel V – Materiel ret

Artikel 29 – Civilretlige søgsmål og retsmidler: Ofre har efter retsplejelovens § 336 adgang til at føre deres civilretlige krav under kriminalsagen. Herudover er der ifølge retsplejelovens § 210 adgang til at anlægge søgsmål imod Grønlands Selvstyre eller den danske stat ved myndighedernes fysiske kontor.

Artikel 30 – Erstatning: I henhold til retsplejelovens § 334 kan retten under kriminalsagen tilkende ofret erstatning hos gerningsmanden for den skade, der er forvoldt ved forbrydelsen. Hvis ofret anmoder om det, skal politiet gøre kravet gældende under sagen.

Artikel 31 – Forældremyndighed, samkvemsret og sikkerhed: Det spiller afgørende ind på en sag om bevilling af fri proces til en påstand om forældremyndighed eller en påstand om samvær (eller bopæl), hvis det af ansøgnings sagen fremgår, at offeret eller barnet er truet af voldshandlinger eller lignende.

Artikel 32 – Civilretlige konsekvenser af tvangsægteskaber: Regler om indgåelse af ægteskab er ikke hjemtaget, men ansvaret for koordinering med Rigsmyndighederne ligger hos Departementet for Børn, Unge og Familier. Efter Anordning om Lov om ægteskabets indgåelse og opløsning kan et ægteskab omstødes, hvis en af ægtefællerne blev tvunget til at indgå ægteskabet. Kriminallovens § 91 omfatter straf for at tvinge nogen til at gøre noget mod deres vilje, herunder indgå ægteskab.

Artikel 33 – Psykisk vold: Det danske Justitsministerium er anmodet om at indføre en specifik bestemmelse i den grønlandske kriminallov vedr. psykisk vold. I mellemtiden kan psykisk vold omfattes af kriminallovens § 88 om vold, § 91 om ulovlig tvang eller § 98 om trusler.

Artikel 34 – Systematisk forfølgelse (stalking): Systematisk forfølgelse vil kunne omfattes af kriminallovens § 98 om trusler og der kan idømmes foranstaltninger efter kriminalloven ved overtrædelse af tilhold udstedt efter lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning m.m.

Artikel 35 – Fysisk vold: Vold er kriminaliseret efter kriminallovens § 88.

Artikel 36 – Seksuel vold, herunder voldtægt: Voldtægt er kriminaliseret efter kriminallovens § 77. Det danske Justitsministerium er i 2021 anmodet om at indføre en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse i den grønlandske kriminallov

Artikel 37 – Tvangsægteskaber: Ikke kriminaliseret i den grønlandske lovgivning. (Se artikel 32)

Artikel 38 – Skamfering af de kvindelige kønsdele: Artiklen er omfattet af kriminallovens § 88 om vold. En specifik bestemmelse der kriminaliserer gerningerne findes ikke.

Artikel 39 – Tvangsabort og –sterilisation: At foretage abort på en kvinde uden samtykke vil i realiteten være vold omfattet af kriminallovens § 88. I sundhedsvæsenets foretages aborter og kirurgiske indgreb altid med patientens samtykke, medmindre der er tale om en akut tilstand, hvor patienten ikke er i stand til at samtykke, og øjeblikkelig behandling er nødvendig for patientens overlevelse eller er afgørende for en behandling. Dette vil yderst sjældent omfatte abort. I tilfælde, hvor en kvinde ikke kan give et samtykke til abort på grund af sindssygdom eller lignende, kan et særligt nedsat samråd træffe beslutning efter indstilling fra en særligt beskikket værge. Sterilisation af umyndige, sindssyge, udviklingshæmmede eller lignende kan kun ske efter tilladelse fra et enigt samråd, efter indstilling fra kvinden og hendes forældremyndighedsindehaver eller værge

Artikel 40 – Seksuel chikane: Ikke direkte omfattet af kriminalloven, men er forbudt i medfør af ligestillingsloven. Den enkelte arbejdsplads mv. kan have interne politikker.

Artikel 41 – Medvirken og forsøg: Kriminallovens § 13 kriminaliserer medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd. Kriminallovens § 12 kriminaliserer handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse.

Artikel 42 – Uacceptabel retfærdiggørelse af kriminalitet, herunder kriminalitet der begås under henvisning til såkaldt "ære": Der findes ikke en bestemmelse i kriminalloven, hvorefter det er en formildende omstændighed, eller hvor en handling kan retfærdiggøres under henvisning til kultur, sædvane, religion, tradition eller "ære".

Artikel 43 – Status som strafbar handling: De voldshandlinger, der er omfattet af konventionen, er strafbare i kriminalloven, uanset hvilket forhold, der eksisterer imellem offer og gerningsmand. I 2019 blev voldtægtsbestemmelsen i kriminalloven ændret, så det i dag er strafbart at have samleje med en, der ikke er i stand til at sige fra, uanset om offer og gerningsmand er gift eller ej.

Artikel 44 – Jurisdiktion (straffemyndighed): Reglerne om jurisdiktion findes i kriminallovens § 4, som svarer til de betingelser, der oplystes i artiklen.

Artikel 45 – Sanktioner og foranstaltninger: I kriminallovens § 147 er der en foranstaltningsramme på anstaltsanbringelse på op til 10 år. Den gælder for alle overtrædelser af kriminalloven. I 2021 blev forældreansvarsloven ændret, således at Retten og Rigsombuddet er forpligtet til at have fokus på barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden fare, når de træffer afgørelser. Samtidig blev det indført, at hvis en forælder slår den anden forælder ihjel, vil forælderen ikke automatisk få forældremyndigheden over barnet. Det vil i så fald være op til retten at afgøre ud fra barnets bedste.

Artikel 46 – Skærpende omstændigheder: Kriminalloven indeholder ingen specifikke bestemmelser om skærpende omstændigheder ved en overtrædelse. I § 121 fremgår det, at der ved valget og udmålingen af foranstaltning skal tages hensyn til 1) lovovertrædelsens grovhed, herunder samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, og 2) gerningsmandens personlige forhold, herunder hvad der skønnes nødvendigt for at afholde den pågældende fra yderligere lovovertrædelser.

Artikel 47 – Domme afsagt af en anden part: Der er ikke nogen specifikke regler om gentagelsesvirkning af domme fra andre stater, men det forudsættes, at det vil have samme gentagelsesvirkning som for domme afsagt i Grønland.

Artikel 48 – Forbud mod obligatorisk alternativ konfliktløsning eller domfældelse: Der er ikke regler om konfliktløsning i Grønland i dag, og hvis de indføres, vil man være opmærksom på, at det skal baseres på frivillighed.

Kapitel VI – Efterforskning, retsforfølgning, retspleje og beskyttelsesforanstaltninger

Artikel 49 – Generelle forpligtelser: Sager om vold prioriteres højt af såvel politi som domstole. Det er ikke lovfæstet, men en del af de internt fastsatte målsætninger for sagsbehandlingstider.

Artikel 50 – Omgående reaktion, forebyggelse og beskyttelse: Forebyggelse og bekæmpelse af vold er af høj prioritet ved alle myndigheder.

Artikel 51 – Risikovurdering og risikostyring: Der vil i den nære fremtid vil ske en anordning af den danske politilov, idet Inatsisartut på EM2021/133 tilsluttede sig det fremlagte anordningsudkast. Anordningen tilsigter i det væsentlige at videreføre og præcisere gældende ret vedrørende muligheden for indgreb over for borgerne, der i dag er fastsat i Retsplejelov for Grønland. Heri vil det samtidigt tydeligt fremgå, at politiet skal foretage en afvejning af risiko og proportionalitet. Herudover opstilles tydelige betingelser for politiets beføjelser.

Artikel 52 – Øjeblikkelig bortvisning: Ifølge § 8 i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning er politiet tillagt beføjelser til at bortvise en gerningsmand til vold i hjemmet fra ofrets bopæl.

Artikel 53 – Afgørelser om tilhold eller beskyttelse: Ifølge § 1 i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning er politiet tillagt beføjelser til at give en person tilhold ved at forbyde pågældende at opsøge en anden ved personlig, mundtlig eller skriftlig henvendelse.

Overtrædelse af afgørelser truffet i medfør af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning kan ifølge lovens § 21 medføre foranstaltninger efter kriminalloven.

Artikel 54 – Efterforskning og bevismateriale: Det følger af retsplejelovens § 157, at bevisførelse om et vidnes almindelige troværdighed kun må foregå på den måde og i den udstrækning, som retten bestemmer. Spørgsmål om, hvorvidt vidnet er tiltalt eller tidligere straffet, stilles og besvares skriftligt. Kun retten og parterne får oplyst svaret.

Stk. 2. Stk. 1, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse med hensyn til bevisførelse om den forurettedes tidligere seksuelle adfærd i sager om overtrædelse af kriminallovens § 77 og § 79, jf. § 77. En sådan bevisførelse kan kun tillades, hvis den skønnes at være af væsentlig betydning for sagen.

Artikel 55 – Retsforfølgning ex parte (uden varsel) og ex officio (på eget initiativ): Det følger af retsplejelovens § 338, at politiet efter anmeldelse eller af egen drift indleder efterforskning, når der er rimelig formodning om, at der er begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale. Se tidligere vedrørende politiets vejledning om bistand til ofre under hele straffesagen.

Artikel 56 – Beskyttelsesforanstaltninger: Inatsisartut godkendte på EM2021 en ændring af retsplejeloven, hvorved der indføres en række bestemmelser svarende til bestemmelserne i den danske retsplejelov med

forbedring af ofres retstilling, som beskrevet i artiklen. Lovpakken forventes snarest at blive vedtaget af Folketinget.

Artikel 57 – Retshjælp: Det fremgår af retsplejelovens § 84, at advokater med kontor i Grønland, der er antaget som beneficerede, skal yde retshjælp til personer, der opfylder særlige økonomiske betingelser. Advokater, der ikke er beneficerede, kan ved anmeldelse til den myndighed, som justitsministeren bestemmer, påtage sig en tilsvarende forpligtelse. Justitsministeren fastsætter regler om ydelse af retshjælp, herunder regler om omfanget af advokaternes forpligtelse, om, hvilke sagsområder retshjælpen skal omfatte, og om, hvem der skal være berettiget til retshjælp. Justitsministeren fastsætter regler om vederlag til advokater for ydelse af retshjælp og om tilskud af statskassen til betaling af vederlaget. Det kan bestemmes, at den, der søger retshjælp, selv skal betale en del af vederlaget. Justitsministeren kan af statskassen yde tilskud til andre retshjælpsordninger.

Der findes en retshjælp i Nuuk, Den Selvejende Retshjælpsinstitution IKIU, som er godkendt af Justitsministeriet, Civilstyrelsen og modtager tilskud efter § 84.

Artikel 58 – Forældelse: Der er kun egentlige forældelsesfrister i kriminalloven for bødesager (2 år), hvorimod det for andre overtrædelser gælder, at påtale ikke finder sted, når der er forløbet så lang tid, efter at en lovovertrædelse er begået, at forudsætningerne for at iværksætte foranstaltninger efter kriminalloven ikke længere skønnes at være til stede, jf. kriminallovens § 21.

Kapitel VII – Ind- og udvandring og asyl

Artikel 59 – Opholdsstatus: Området er ikke hjemtaget. Det er de danske myndigheder, der behandler asylansøgninger m.v.

Artikel 60 – Kønsbaserede asylansøgninger: Området er ikke hjemtaget. Det er de danske myndigheder, der behandler asylansøgninger m.v.

Artikel 61 – Non-refoulement (forbud mod tilbagesendelse): Området er ikke hjemtaget. Det er de danske myndigheder, der behandler asylansøgninger m.v.

Kapitel VIII – Internationalt samarbejde

Artikel 62 – Generelle principper: Mangler oplysninger – oplysninger kan evt. indhentes.

Artikel 63 – Foranstaltninger vedrørende personer i fare: Mangler oplysninger – oplysninger kan evt. indhentes.

Artikel 64 – Information: Mangler oplysninger – oplysninger kan evt. indhentes.

Artikel 65 – Databeskyttelse:

Kapitel IX – Overvågningsmekanisme

Artikel 66 – Ekspertgruppe for indsatsen mod vold mod kvinder og vold i hjemmet: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 67 – Komitéen af kontraherende parter: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 68 – Procedure: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 69 – Generelle henstillinger: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 70 – Inddragelse af parlamenterne i overvågningen:

Kapitel X – Forholdet til andre internationale instrumenter

Artikel 71 – Forholdet til andre internationale instrumenter:

Kapitel XI – Ændringer til konventionen

Artikel 72 – Ændringer: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Kapitel XII – Afsluttende bestemmelser

Artikel 73 – Konventionens virkning: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 74 – Konfliktløsning: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 75 – Undertegnelse og ikrafttræden: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 76 – Tiltrædelse af konventionen: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 77 – Geografisk anvendelsesområde: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 78 – Forbehold: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 79 – Gyldighed og revision af forbehold: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 80 – Opsigelse: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Artikel 81 – Meddelelser: Bestemmelsen forudsætter ikke konkrete tiltag fra parterne.

Eva Jørgensen

Bilag

1. Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen)